

Raadsinformatienota

Onderwerp	: Afschaffing Werkbegroting Sociaal Domein		
Raadsvergadering	: 13 augustus 2019	Agendapunt	:
Portefeuillehouder	: L.G.M. van der Beek	Datum	: 28 juni 2019
Bestuurlijk kader	: Programma sociaal domein	Zaaknummer	: Z19.01500

Inleiding:

In 2015 werden gemeenten verantwoordelijk voor 3 gedecentraliseerde taken in het sociaal domein: Wmo Begeleiding, de Jeugdwet en de Participatiewet. Naast de inhoudelijke uitdagingen die dat met zich mee bracht, kwam er hiermee ook een financieel vraagstuk op het bord van gemeenten te liggen. De gemeenten moesten deze taken uit gaan voeren met minder financiële middelen dan Rijk en Provincie er voor beschikbaar hadden toen zij verantwoordelijk waren.

In Woensdrecht is destijds gekozen voor het principe in=uit: de kosten voor het sociaal domein (uit) mogen niet hoger zijn dan de inkomsten (in). De in Woensdrecht gekozen methode om 'in=uit' te bewerkstelligen is in de praktijk de Werkbegroting Sociaal Domein gaan heten.

Anno 2019 staat deze manier van werken onder druk. De aannames en (landelijke) uitgangspunten van 2014 gelden niet meer in 2019 en het college van B&W is tot de conclusie gekomen dat het blijven hanteren van de werkbegroting inmiddels tot meer nadelen dan voordelen leidt.

Daarom heeft het college op 23 april 2019 besloten om met ingang van de Programmabegroting 2020 de Werkbegroting Sociaal Domein niet langer te hanteren.

Kernboodschap:

Werkwijze Werkbegroting Sociaal Domein

In 2017 is met de programma-begroting het principe "in=uit" verder verbreed over meerdere budgetten binnen programma 1 Sociaal Domein omdat dit meer mogelijkheden gaf tot flexibiliteit, monitoring en sturing binnen de budgetten.

De werkbegroting Sociaal Domein bestaat sindsdien uit de volgende producten:

- 1.1.1. Participatiewet (uitgezonderd BUIG)
- 1.1.2. Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening (uitgezonderd Bijzondere bijstand)
- 1.2.1. Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- 1.3.1. Jeugdzorg

Deze producten vormen samen een ‘virtuele’ deelbegroting binnen het programma 1 met als uitgangspunt dat eventuele overschotten en/of tekorten binnen deze producten met elkaar verrekend mogen worden zonder het begrotingsresultaat te belasten.

Wanneer in deze ‘virtuele’ deelbegroting voorzien wordt dat de kosten hoger zijn dan de baten is er een taakstelling opgenomen om te voldoen aan het principe ‘in=uit’. Dit betekent feitelijk een bezuinigingsopdracht om te zorgen gedurende het jaar dat er toch voldaan wordt aan het uitgangspunt in = uit.

Deze taakstelling wordt ook wel “saldo Werkbegroting Sociaal Domein” genoemd. Mocht met de jaarrekening blijken, nadat alle overschotten en tekorten binnen de werkbegroting Sociaal Domein met elkaar verrekend zijn, dat er een tekort is wordt aan de gemeenteraad een voorstel gedaan voor de dekking van dit tekort. Hierin wordt eerst bekeken of het tekort opgevangen kan worden binnen Programma 1 Sociaal Domein, mocht dat niet (volledig) het geval zijn dan wordt gekeken naar het totale jaarrekeningresultaat. Als dit ook niet toereikend is wordt een voorstel aan de raad gedaan voor het inzetten van de Reserve Sociaal Domein

Programmabegroting 2019

Met de Programmabegroting 2019 is de productenindeling gewijzigd. Dit heeft tot gevolg dat budgetten die onderdeel van de werkbegroting zijn over meerdere producten verdeeld zijn. In de programmabegroting 2019 is dat als volgt verwoord:

Werkbegroting Sociaal Domein – (Bron: Programmabegroting 2019)

Bepaalde budgetten binnen programma 1 Sociaal Domein behoren tot de werkbegroting Sociaal Domein, waarvoor het principe 'In=Uit' geldt. Het gaat met name om de volgende producten:

- 1.1 Sociale veerkracht*
- 1.2 Integrale Toegang sociaal domein*
- 1.3 Werk en Inkomen, uitgezonderd bijzondere bijstand en BUIG*
- 1.4 Maatschappelijke Ondersteuning*
- 1.5 Zorg voor Jeugd*
- 1.6 Gezondheid*
- 1.7 Onderwijs, alleen de budgetten van de bibliotheken*

De budgetten van de werkbegroting Sociaal Domein zijn herijkt naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen, cliënt-aantallen en genomen besluiten. Voor de werkbegroting Sociaal geldt het principe 'In=Uit'. In het geval dat de uitgaven hoger blijken te zijn dan de inkomsten zal het college met de jaarrekening een voorstel doen voor de dekking van de tekorten, waar nodig gebruik makend van de reserve Sociaal Domein. De komende jaren voorzien we tekorten, maar deze blijven vooralsnog binnen de bandbreedte van de reserve Sociaal Domein.

Er zijn vier redenen waarom het in stand houden van de Werkbegroting niet meer bijdraagt aan de doelstelling: grip hebben op de financiën in het sociaal domein.

1. Geld voor sociaal domein komt niet meer geormerkt binnen en daarmee is er geen duidelijk ‘in’ meer;
2. De benodigde budgetten binnen het sociaal domein zijn structureel beter bekend en goed te onderbouwen;

3. Afwijkingen kunnen beter worden geanalyseerd en gepresenteerd zonder een begrootte taakstelling die verantwoording in de jaarrekening ingewikkeld maakt om uit te leggen;
4. Vanuit de BBV voorschriften is het niet wenselijk om in een begroting een taakstelling op te nemen, terwijl de budgetten structureel bekend zijn.

Het principe 'in = uit' is gebaseerd op het idee dat we precies weten hoeveel geld er binnenkomt om te besteden in het sociaal domein. Dit is steeds minder het geval omdat de inkomsten vanuit het gemeentefonds steeds minder geormerkt zijn in aparte integratieuitkeringen.

Vanaf 2019 zijn de integratie-uitkeringen voor de nieuwe taken WMO begeleiding, Jeugdzorg en Participatiewet, zoals we die in 2018 nog kenden, grotendeels overgeheveld naar de algemene uitkering. Dit geldt trouwens ook voor de integratie-uitkering die werd ontvangen voor WMO huishoudelijke ondersteuning. Vanaf 2020 of 2021 zal door het Rijk ook de verdeling van het gemeentefonds worden aangepast, steeds minder op basis van historische cijfers maar meer op basis van algemene maatstaven zoals aantal jeugdigen met een zorgvraag.

Het gaat niet langer om de inkomsten die het Rijk ons toebedeelt, maar de begroting moet bepaald worden door de te verwachten uitgaven, met andere woorden de 'uit'. Dit gegeven is overigens niet nieuw. In de gehele programmabegroting wordt vooraf berekend/bedacht hoeveel budget er nodig is en daar wordt dekking bij gezocht.

Consequenties:

Deze conclusie brengt wel een aantal vragen / randvoorwaarden met zich mee:

- Begroten op de 'uit' betekent dat de uitgaven, trends en ontwikkelingen heel goed in kaart moeten zijn om een juiste prognose te maken. Dit vraagt om een hele goede monitoring en investeringen in goede informatievoorziening; en een duidelijk proces rond het opstellen van de begroting.
- Op basis van deze prognose zal er meer dan voorheen tijdens het opstellen van de perspectiefnota discussie gevoerd moeten worden hoeveel geld er aan het sociaal domein wordt toegekend;
- Dat dit een discussie is die verder gaat dan alleen het sociaal domein mag duidelijk zijn: zodra er meer geld nodig is voor de ambities van het college en/of gemeenteraad in het sociaal domein, zal het geld ergens vandaan moeten komen.

Vervolgstappen:

Met het op 23 april genomen besluit heeft het college zichzelf de opdracht gegeven om in de Programmabegroting 2020 de systematiek van de werkbegroting los te laten. Later dit jaar wordt deze begroting voorgelegd aan de gemeenteraad.

Burgemeester en wethouders van Woensdrecht,
de secretaris, de burgemeester,
A.P.E. Baart MBA drs J.J.C. Adriaansen

Bijlage(n)
n.v.t.